

עושיין פסין פרק שני עירובין

רבי עקיבא היינו ת"ק. פ"ה היינו ת"ק דלמרו לו לר"י וקשיא דהוה מצי למימר אריך וקטין איכא צניייהו דרבי עקיבא קאמר זהדיא ע' אמה על ע' אמה וצאמרו לו לא קא אמר ומסתמא לא פליגי אר' יהודה זהא דאית ליה לעילא אפילו אריך

רבי עקיבא היינו ת"ק. דלמרו לו לא אמרו בית סאתים אלא לגינה ולקרפף אצל אס היה כו' [י"ח]. אלמא היכא דאיכא בית דירה אפי' טובא וצאלא הוקף לדירה בית סאתים כ"ר"ע: איכא צניייהו דבר מועט. שצית סאתים יתר על שבעים אמה ושיריים רצועים כדמני לקמן

למנא קמא שרי צבית סאתים שלימים ולר' עקיבא שבעים ושיריים על שבעים ושיריים ותו לא כדקא אמרי זהדיא וכמה הן סאתים כחצר המשכן: דבר מועט. לקמן^ו מפרש לה: מנא הני מילי. דמרצעין ליה לחצר המשכן לשער צו איסור שבת: מאי חמשים. הא רוחב חמשים וארכו מאה דהכי כמידי צמדות הקלעים וכן לפתח פתח דאורף קלעים מאה אורף^ז ורוחב החצר לפתח קדמיה מורחה חמשים אמה^ח: אלא אמרה סויה עול חמשים. שארכו יתר על רחבו וסבב חמשים הנוטרים דהוה להו שבעים אמות וד' טפחים מרובעין. כיצד עשה מהן חמש רצועות של עשר אמה רוחב וארכן חמשים השבב החמשה למורח והאחת למעבד הרי רחבה שבעים וארבע חמשים הרי שיש אחת לפתח ואחת לדרום עול שבעים על שבעים אלא שהקרנים פגומין לכל קרן וקרן עשר על עשר מפני התוספת שהוספת טול מן החמשים ד' חמיות של י' על י' ושיס צד' קרנות ונתמלאו נשארין רצועה אחת של עשר על עשר אמות שהיא ששים טפחים על ששים טפחים ועשה אותן ל' רצועות של שני טפחים^ט (הרי ל' א) רצועות אורף כל אחת ואחת עשר אמה^י שכולן ג' מאות אמות מן ע' לכל רוח י' הרי שבעים וד' טפחים על שבעים וד' טפחים אלא שהקרנות פגומין טפחיים על טפחיים נשארין צינך עשרים אמה טול מהן שמונה טפחים ושיס לקרנות ונתמלאו נשארין צינך י"ח אמה וד' טפחים ברוחב טפחיים והיינו דבר מועט שחס צבת לחלקו ולהקיף צהן ויא און מגיע המוספת לרוחב צ' שלישי אצבע דהא צבית למעבד מיינה^{יא} רצועה של רפ"ג אמות וד' טפחים אורף להקיף

תורה אור השלם

1. ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים וקדמה חמש אמות שש משך וארבעים וחמש: שמות כו יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא אמרה תורה וכו' הרי ל' רצועות של ב' טפחים רוחב אורף כל אחת וכו' למעבד מיינה רצועה של רפ"ג אמות וד' טפחים אורף להקיף: (ב) ד"ה ושעריס לכל רוח וכו' של זלע לארבו ואמה וכו': (ג) בא"י וכו' והכא כליה קדושים ועיני הכתלים: (ד) תוס' ד"ה ל' שמעון וכו' נראה דמבכ כ"ש פריך וכו' והיינו משום דצטל:

גליון הש"ס

נב' יתר ע"פ שנים ברחבה הנן: עיין לקמן דף כה ע"פ מוס' ד"ה קרפף:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה אלא אמרה תורה טול כו' און מגיע המוספת לרוחב וכו': ג"כ והוא אצבע וכו' מ"ח באצבע בקיבוץ ודעל ע"י והרצועה פסיח ואצבע משמיר שלש אמה:

מוסף רש"י

הובא לעיל ע"א

רב ניסים גאון

איכא בנייהו ריבועא דרובין. עיקר דיליה בפרק מי שהוציאורו גוים אם אינו מביד או אינו בקי בהלכה ואמר שביתתי במקומי וכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי רבי חנניה בן אנטיגוס. והכמים אימרים מרובעות כטבלה מרובעת.

רבינו הגנאל

ואקשינן ר' יוסי היינו ד' אליעזר. ופרקינן איכא בנייהו ריבועא דרובין. דהנן עגולות דברי ר' חנניה בן אנטיגוס. והכמים אימרים מרובעות [כטבלה]

רבי עקיבא היינו תנא קמא איכא בנייהו דבר מועט דבר מועט יש על שבעים אמה ושיריים ולא נתנו חכמים בו שיעור^א וכמה שיעור סאתים כחצר המשכן מנא הני מילי אמר רב יהודה דאמר קרא^ב ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים אמרה תורה^ג טול חמשים וסבב חמשים^ד פשטיה דקרא במאי כתיב אמר אביי העמד משכן על שפת חמשים כדי שיהא חמשים אמה לפניו ועשרים אמה לכל רוח ורוח: ר"א אומר אם היתה ארבה כו': והתניא ר"א אומר אם היתה ארבה יתר על פי שנים ברחבה אפי' אמה אחת אין כי תנן נמי מתני'^ה [יתר על] פי שנים ברחבה תנן אי הכי היינו ר' יוסי איכא בנייהו ריבועא דריבועה רבנן: ר' יוסי אומר כו': איתמר אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי ורב ביבי אמר רב יהודה^ו אמר שמואל הלכה כר' עקיבא^ז ותרוייהו לקולא וצריכא דאי אשמעינן הלכה כרבי יוסי הוה אמינא עד דאיכא שומירה או בית דירה קמ"ל הלכה כר' עקיבא ואי אשמעינן הלכה כר"ע הוה אמינא דאריך וקטין לא קמ"ל הלכה כר' יוסי קרפף שהוה יותר מבית סאתים שהוקף לדירה נורע רובו הרי הוא כגינה ואסור נמט רובו הרי הוא כחצר ומותר נורע רובו אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא יותר מבית סאתים אבל בית סאתים מותר כמאן כרבי שמעון דתנן^ח ר' שמעון אומר אחד גגות ואחד הצירות ואחד קרפפות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית לר"ש גמין כיון דנורע רובו הוה ההוא מעוטא בטיול

ד' (י) דקתני גזי ג' כפרים אס יש צין התינוגות מאה וארבעים אמה ואמה אחת ושליש לא חס לנמאס אי נמי אחת כר"ע דלית ליה דבר מועט: **פשטיה** דקרא במאי כתיב. משמע דטול חמשים וסבב חמשים הוה אסמכתא צעלמא ומיהו כצילד מעצרון [לקמן ד' נ"ח]. פריך והא מצעי ליה דיטול חמשים כו' (י): **והתניא רבי אליעזר אומר**. והוא הדין דהוה מצי למיפרך דאס ליה היינו רבי עקיבא אלא דניתא ליה למיפרך דרבי אליעזר אדרבי אליעזר: **אי הכי היינו ר' יוסי**. אף על גב דמעיקרא איכא למיפרך נמי היינו ר"ע מ"מ היינו רבי יוסי ליכא למיפרך^ט: **איכא בנייהו רבועא דרבעיה רבנן**. פ"ה דרבי אליעזר צעי לכתילה אורכה פי שנים ברחבה ורבי יוסי צעי לכתילה מרובעת וקשיא לזין שייך כון לכתילה ודיעבד דאי כבר הוקף לכתילה לכ"ע שרי ואס צא להקיף^י וכי נאמר לו שלא יקיף אלא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ונראה כפירוש רבינו

הגנאל דפירש דרבעיה דרבנן היינו פלוגתא דמי שהולאוהו [לקמן ד' מט]: דר' חנינא בן אנטיגוס ורבנן גבי האומר שציתתי צמקומי יש לו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי ר' חנינא בן אנטיגוס וכו' לא ארכה יתר ע"פ שנים ברחבה אפילו צאלכסון אין מטלטלין כרבי חנינא ורבי יוסי לטפוי קאתי וקאמר דמטלטלין^{יא}:

נורע רובו. ונראה ל"ח דדוקא קרקע יתר מצית סאתים אצל צבית סאתים אפילו נורע כולו לא צטלי דירתו דהא לר' יהודה בן צבא דמתמיר נורע כולו מודה דמהני לגינה שומירה א"ג דסתם גינה היא כולה זרעה ומיהא מיבעיא ליה ציתר מצית סאתים אס ציטל דירתו אף צדיר וסתר ומוקףא דשמא לפי שתשמישו דר אינו מתצטל משום זרעה פי גס לרש"י קרף לחלק צין דיר וסתר ומוקףא ותר לקרפף:]

לרבי שמעון בין דנורע רובו ה"ש מיעוט במ"ל. נראה (י) דמכ"ש פריך לגבי רוב דמדקאמר נורע רובו והיינו ציתר מצית סאתים משמע הא מיעוטו שרי אפילו ציתר מצית סאתים היינו משום דצטל לגבי רובו אפילו לקולא כל שכן היכא דרובא נורע אפילו צית סאתים דנימא דצטל לגבי רובא לחומרא: לא

משנים ברחבה אין מטלטלין הא כזיר מפי שנים מטלטלין ורבי יוסי סבר מרובעת עיקר ולכתילה אורוי מורינן הכי ומיהו אפילו ארכה פי שנים ברחבה שריא ומדקאמר אפי' מכלל דמעיקרא לאו הכי הוה: הנה כרבי יוסי. דלא צעי מרובעת: והנה כר' עקיבא. דלא צעי מוקפת לדירה: וסרווייהו. הנך שמעמתא דשמואל לקולא: הוה אמיינא. דשמואל דירה צעי כר"י בן צבא וצארכה יותר על רחבה כרבי יוסי סבר לה: אריך וקטין לא. דהא ר"ע מרובע צעי: נורע רובו. צורעונים ציטל דירתו דצורעונים לא דייירי אינשי והוה ליה גינה ואסור לטלטל אף שצאינו נורע דצטיל ליה לגבי רובא אצל צנוטע צילנות לא ציטל דירתו דאורחא להסמופף צלל צילנות ממיד: אלא. שיש צאזות מןקס זרעה יותר מצית סאתים דנעשה כרמלית דקרפף יותר מצית סאתים שלא הוקף לדירה כרמלית היא ושאינו נורע הוה חצר פרוצה צמלואה לכרמלית לפיכך כולו אסור: אצל צים סאתים. דצלאו דירה שרי צאנפי נפשיה הכא נמי שרי ואף על גב דמקום זרעה הוה קרוי ושאינו נורע הוה חצר ופרוצין זה לזה שאין מחילה צנייהן אפילו הכי לא אסרי אצטלי האילול דחזר גברא הוה ורבי שמעון היא דלמך רשות קרפף וחצר לא אסרי אהדדי אפילו היא של צ' בעלי צבים: כדמנן רבי שמעון **אומר אחד חצרות ואחד קרפפות ואחד גגות רשות אחד הן**. לטלטל מזה לזה לכלים שצבתו צמוןן ואפילו הן של בעלים הרבה אצל לא לכלים שצבתו צמוןן הבית והואילן לחצר אסור להואילן מחצר לקרפף או לגג צבית וקרפף שתי רשויות הן ואפילו דחד גברא:

כח א ב מו' פ"ז מנ"ה שבת הלכה ד [ג] ד סמך עשין דרבנן א טו"ש ע"ה ק"י שנת ספיק א:

רבינו הגנאל

אקשינן ר' יהוד' בן בבא קתני ע' אמה ושיריים, ור' עקיב' קתני ע' אמה ושיריים, מאי בנייהו. ופרקינן דבר מועט איכא בנייהו דתניא ר' יהוד' אמר דבר מועט יש מן חוץ ליה אמה ושיריים ולא נתנו בו חכמים שיעור. כמה הוא בית סאתים. ק' אמה ברוחב נ', חצרו המשכן. מניל דאמר רב יהוד' אמר קרא ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים אמרה תורה טול חמשים מן המאה, וסבב אותם על חמשים הנשארות מן המאה. ולכשתסבבם נמצאות שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים. ירושלמי ר' שמואל בר נחמן בשם ר' נתן מחצר המשכן למדו דהוה לא ארך ק' אמה ורחב [נ'] אמה. חמשים ומנן מאה אמה. הויין (בתרייתא) [בתביריתא] חמשה אלפין אמה. שבעין אמה על שבעין אמה [בתרייתא] אמה [בתביריתא] חמשה אלפין פורא מאה. ותנין שבעי אמה ושיריים. ותני שמואל שיריים הללו הן [שני] שלישי אמה. וכך הצעה של משנה שבעי אמה ושני שלישי אמה על שבעים אמה ושני שלישי אמה דתינן שבעין אמה דתינן שבעין אמה [בתלתיין] ובעים [בתלתיין] אמה כפותיא. הא כמה וארבעין [תלתותין] [תלתיין] דתינן חמשים אמתא ותלת אמה ותלתא דאמתא. אפיך מייניהו ארבעה תשינן לארבע רוחתא אישתייתו חמסי (תשינן) [תלתותין] חסיד תשיע. דהא הוה דתני יש בו דבר קל ולא יכלו חכמים לעמוד עליו. והוא חלק משנים עשר חלקים לאמה, וחצי אצבע מחמשה אצבעות לטפה. נמצא שבעים אמה ושני שלישי אמה וחלק מ"ב חלקים באמה וחצי אצבע מחמשה אצבעות לטפה. על שבעים אמה ושני שלישי אמה וחלק מ"ב חלקים לאמה [וחצי אצבע מה] אצבעות לטפה]. ביון דאמרי טיטול חמשים וסבב חמשים אמרי. פשטיה דקרא היכי הוה. ופשטיה אביי אמרה תורה והעמד משכן על שפת חמשים. נמצא אורך המשכן ל' אמות שהן כ' קרשים כל קרש אמה וחציו, הרי ל' אמה. ואחורי המשכן במערב כ' אמה ריחו הרי נ' אמה. ורוחבו המשכן כ' אמות [והיינו כ' אמות בצפון וכו'] אמה בדרום הרי נ' אמה. נמצא המשכן עם הרווח שלו, [נ'] אמה לכל רוח בני רוחותיו צפון ומערב ודרום חמשים בחמשים, וחמשים בחמשים לפני המשכן חצרו. הרי מאה ארך בחמשים. מתני' ר' יאלי. אמר אם אורכה אפי' יהיה על ארבע אפי' מאה אמת. אוקימנא אפי' היה אורכה יהיה על פי שנים ברחבה אפי' אמה אחת. אוקימנא אפי' מטלטלין ברחבה. ר' יוסי אומר אם היה אורכה אפילו שבעים ברחבה מטלטלין בתוכה.